

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 2, Article Number: 1C0411

EDUCATION SCIENCES

Received: November 2010

Accepted: February 2011

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Necmi Gökyer

Muhammed Zincirli

Firat University

ncmgokyer@hotmail.com

Elazig-Turkey

**KULÜP ÇALIŞMALARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYLERİNE İLİŞKİN DANIŞMAN ÖĞRETMEN
VE KULÜP TEMSİLCİSİ ÖĞRENCİLERİN ALGILARI**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarındaki kulüp çalışmalarının gerçekleşme düzeylerine ilişkin danışman öğretmen ve kulüp temsilcisi öğrencilerin algılarını belirlemektir. Çalışmanın evrenini, Elazığ'ın 10 ilçe merkezinde bulunan bütün ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Çalışma 2010-2011 eğitim-öğretim yılında yapılmıştır. Bulgulara göre, danışman öğretmenlerin ve kulüp temsilcisi öğrencilerin, görevlerini bazı görevleri dışında "her zaman" ve "sık sık" düzeyde gerçekleştirmişlerdir. Bazı kulüplerin bazı okullarda hiç kurulmadığı, bazı kulüplerin ise kurulduğu halde öğrenci temsilcisinin bulunmadığı belirlenmiştir. Altıncı sınıftaki kulüp temsilcisi öğrencilerin görevlerini, yedi ve sekizinci sınıflara göre daha yüksek düzeyde gerçekleştirdikleri saptanmıştır. Kulüp çalışmalarının etkili ve verimli geçmediği, danışman öğretmenlerin öğrencileri tanımadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Kulübü, İlköğretim Okulu,
Danışman Öğretmen, Sosyal Etkinlikler,
Öğrenci Kulüp Temsilci

**THE PERCEPTIONS OF ADVISORS AND SOCIAL CLUB REPRESENTATIVE STUDENTS ON
THE LEVEL OF REALIZATION OF SOCIAL CLUB ACTIVITIES PERFORMED**

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine students' social club representatives' and advisors' perceptions in the level of social clubs' activities realization. The universe of the study consists of all the primary schools located in ten county seats of Elazığ. The study was carried out in 2010-2011 academic year. According to the findings, advisors and student representatives do their duties at 'always' and 'often' levels except for some duties. It was found out that some clubs are not set up at some schools; even though some clubs are set up, there are no student representatives for them. It was determined that 6th grade students perform their duties at higher level when compared to 8th grade students; the club works are not effective and efficient; advisors do not know students have been concluded.

Keywords: Student Club, Primary School, Advisor Teacher,
Social Activities, Student Club Representative

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Eğitimin amacı, bireyin yeteneklerini, kapasitesini ve kendisi ile ilgili diğer kişilik özelliklerini tanımasını sağlamaktır. Deming (1992) eğitimin genel amacını; "öğrencilerin öğrenme heyecan ve isteklerini korumak" şeklinde ifade etmektedir (Jenkins, 1998: 34). Carter V. Good'a göre ise genel anlamda eğitim, "kişinin içinde bulunduğu toplumda geçerli olan ve olumlu değer taşıyan yeteneklerini, tutumlarını ve diğer davranış şekillerini geliştirmesini sağlayan süreçlerin tümüdür". Daha özel bir anlam taşıyan eğitimin ikinci anlamı ise, "seçilen ve denetim altında tutulan bir çevrede özellikle okulda, kişinin etki altında bulunduğu toplumsal süreçtir" (Akt. Binbaşoğlu, 2000: 16). Her kademedeki okullarda, uygulamalarla en iyi sonuca varabilmek için eğitim ihtiyacı ve amacı doğrultusunda derslere göre düzenlenen mevcut eğitim programlarının kapsamında "sosyal kulüp çalışmaları" da yer almaktadır (Varış, 1988: 17).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Günümüzdeki eğitim anlayışı öğrencinin çok yönlü bir bütün olarak gelişmesini, uyumunu kapsar. Eğitim sürecinin temel fonksiyonu kişinin tüm yeteneklerini en uygun şekilde geliştirmektir (Büyükkaragöz, 1985: 1). Okulda okutulan dersler, öğrencilerin eğitimi için her şeyi içermeyebilir. Bu eksiklikleri giderecek ve eğitimin amaçları doğrultusunda geliştirecek olan ders dışı etkinliklerdir. Ders dışı etkinlikler aracılığı ile de 2004-2005 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeni programların ortak becerileri arasında yer alan girişimcilik, iletişim, yaratıcılık ve araştırma-sorgulama becerilerinin kazandırılması sağlanır. Ayrıca öğrencilerin bedensel ve ruhsal gereksinimleri, yaşamsal sorunlar üzerinde, yaparak, yaşayarak öğretilir ve öğrencilerin kişiliklerini geliştirmesi sağlanır.

İlköğretim çağındaki bireylerin sosyo-kültürel ve psikolojik gelişmeleri, yetenek ve becerilerinin keşfedilip desteklenmesi ve buna bağlı olarak ileride meslek seçiminde karşılaşılabilecekleri problemlerin çözümü yönleriyle bakıldığında sosyal etkinliklerin ve kulüp çalışmalarının daha da önem kazandığı görülebilir (Canbay, 2007: 164). Ders dışı etkinliklerin karşılaması gereken ihtiyaçlar üç noktada toplanır: (1) Klasik, yani donmuş eğitim programlarının yetersizliğini gidermek (2) Öğrencilerin bedensel ve ruhsal gereksinimlerini, yaşamsal sorunlar üzerinde yaparak ve yaşayarak öğretmek (3) Öğrencilerin kişiliklerini geliştirerek, onların kendi kendilerini ifade etmelerine (gerçekleştirmelerine) sorumluluk ve önderlik gibi iyi niteliklerini geliştirmelerine fırsat vermek ve boş zamanlarını iyi geçirmelerini sağlamak (Schorling, 1964: 290; Karanlı, 2006: 33).

Ders dışı etkinlikler, öğrencilere, neleri yapmaları ve neleri yapmamalarını gösterebileceğimiz bir imkânı bize sunar. Ders dışı etkinlikler, öğrencilerin kendi etkinliklerini ve özgürlüklerini kullandıkları ve bu yolla yaratıcı enerjilerini ifade olanağı bulunduğu bir ifade grubudur. Ders dışı etkinlikler çocuğun benliğinde bulunan çok manevi meziyetlerin belirmesi için bir fırsattır. Bu meziyetler sırasıyla önderlik, teşebbüs gücü, işbirliği zevki, arkadaşlara değer vermek, kendine güven, ne yaptığını iyi bilme gibi özelliklerdir. Program dışı çalışmaları çocuğa yönelik bir rehberlik çalışması niteliğindedirler. Ders dışı etkinlikler öğrencilerin kendilerini geliştirmek, kendilerini ortaya koymaları için bir fırsatlar kümesidir (Hesapçioğlu; 1994: 345).

Ders dışı etkinlikler, okulda veya okul dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için, okul yönetiminin bilgisi ve öğretmenin

rehberliği altında yapılan, planlı, programlı ve düzenli çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Binbaşıoğlu 2000; 9). Kulüp çalışmaları ile ilgili yapılan etkinliklerin; ders (akademik) başarısına, okul kültürünün algılanmasına, liderlik yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına ve geliştirilmesine, benlik gelişimine, sosyal ve ahlak gelişimine, boş zamanları verimli değerlendirmeye, demokratik bir tutum kazanmaya vb. olumlu etkilerinin olduğunu göstermektedir (Köse 2003; 205-206).

İlköğretim ve ortaöğretim kademelerinde, ders programlarının yanında öğrencilerde kendine güven ve sorumluluk duygusu geliştirme, yeni ilgi alanları ve beceriler oluşturmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda değişik etkinlikler düzenlenir. Bu etkinliklerin bir kısmı da kulüp çalışmaları aracılığı ile yapılır. Sosyal etkinlikler kapsamında yürütülen faaliyetlere okul yönetimi ve öğretmenlerin yanında kulüplerde görev alan öğrencilerin aktif katılımı ve bu çalışmaların öğrencilerce planlaması sağlanır. Öğrencide, olumlu davranışlar ve beceriler sosyal kulüp çalışmalarına yer veren programlarla kazandırılır (Şahin, 1995: 2). Öğrenci kulüpleri de örtük programın çok önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Öğrenci kulüpleri "Okullarda sınıf dışı eğitim etkinliklerinden bir bölümünün gerçekleştirilebilmesi için, ortak ilgileri bulunan, istekli öğrencilerce kurulan ve bir kılavuz öğretmenin gözetimi altında doğrudan doğruya öğrenci başkanlarınca yönetilen eğitsel kuruluşlardır" (Özer ve Dönmez, 2007).

MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'ne göre sosyal etkinliklerin amacı, esasları, kulüp çalışmaları ve tanımlar şu şekilde açıklanmıştır:

Sosyal Etkinlik, öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları ile her türlü gezi, yarışma, yayın, gösteri, tiyatro, spor, münazara, izcilik, müzik ve halk oyunları çalışmaları, defile, sergi ve kermes gibi çalışmalardır. Öğrenci Kulübü, öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda okul içi ve okul dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan grubu tanımlamaktadır. Danışman öğretmen, öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarının rehberlik, danışmanlık ve gözetim görevini yürüten öğretmeni veya öğretmenleri tanımlamaktadır. Öğrenci kulübü, öğretim yılı başladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetimi ve öğretmenlerinin katılacağı toplantıda; kurumun türüne, seviyesine, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleriyle öğrencilerin sınıf seviyesine göre, öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerine ya da öğrencilerin istekleri doğrultusunda kurulan kulüpleri açıklamaktadır.

Yine aynı Yönetmelikte, öğrenci kulübü çalışma esasları şöyle açıklanmaktadır:

- Öğrenci kulübüyle ilgili işlerin planlanması ve yürütülmesi, danışman öğretmenin gözetiminde ders saatleri dışında öğrencilerce gerçekleştirilir.
- Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenleri, belirlenen öğrenci kulüplerinin tanıtımını, amaçlarını, çalışma esaslarını, öğrencilere kulübü seçmeden önce açıklar.
- Öğrencilerin ilgi duydukları en az bir öğrenci kulübüne üye olmaları esastır. Her öğrenci, bir öğrenci kulübü üyesi olmakla birlikte, isterse sınıf öğretmeni ve sınıf/şube rehber öğretmenin bilgisinde diğer bir öğrenci kulübüne ve etkinliklerine de katılabilir. Bu çalışmaların koordinasyonu sosyal etkinlikler kurulunca sağlanır.
- Sınıf öğretmeni ile sınıf/şube rehber öğretmenleri, sınıflarında oluşturulan öğrenci listesinin bir örneğini danışman öğretmene,

bir örneğini de okul yönetimine verir (MEB, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği, 2005: Madde 10-11, R.G. 25699).

Danışman öğretmenler de ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ders yılı başında yapılan öğretmenler kurulunda belirlenir. Gerekliğinde bir öğrenci kulübüne veya toplum hizmeti çalışmasına birden fazla öğretmen görevlendirilebileceği gibi bir öğretmene birden fazla öğrenci kulübü veya toplum hizmeti çalışmasında da görev verilebilir denilmektedir (madde: 7).

Bu araştırmaya, yazarın müfettişlik yaptığı süre içerisinde de kulüp çalışmalarının denetimleri sonucunda, elde ettiği bilgiler, incelediği belgeler ve dokümanların sonucuna göre, iş ve işlemlerin üst paragrafta belirtilen Yönetmelikte belirtilen amaçlar doğrultusunda yürümediğini görmesi üzerine, kulüp çalışmalarının ne düzeyde çalıştığının tespiti için ihtiyaç duyulmuştur. Çalışmanın bulgularının, kulüp çalışmaları ile ilgili ortaya çıkabilecek olası sorunların neler olduğu ve bu sorunların nasıl giderilebileceği hususunda, öğretmenlere ve tüm yöneticilere de ışık tutacağı düşünülmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI (PURPOSE OF THE STUDY)

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarındaki kulüp çalışmalarının gerçekleşme düzeylerine ilişkin danışman öğretmen ve öğrenci kulüp temsilcisi olan öğrencilerin algılarını belirlemektir. Araştırma probleminde yer alan soruyu yanıtlamak için aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

- Kulübün danışman öğretmenlerinin kulüp çalışmalarının gerçekleşme düzeylerine ilişkin algıları; çalıştıkları kulübün adı, cinsiyet, branş ve kıdem değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
- Kulüp temsilcisi olan öğrencilerin kulüp çalışmalarının gerçekleşme düzeylerine ilişkin algıları; üye olduğu kulübün adı, cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre, farklılık göstermekte midir?
- Örneklemi oluşturan grupların demografik yapıları nelerdir?

3.1. Yöntem (Method)

Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim kurumlarının altı, yedi ve sekizinci sınıflarında kurulmuş olan kulüplerde görev yapan danışman öğretmenlerin ve bu kulüplerde temsilci olan öğrencilerin kulüp çalışmalarının gerçekleşme düzeyini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 1991: 77).

3.1.1. Evren ve Örneklem (Participants)

Araştırmanın evrenini, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında, Elazığ'ın 10 ilçe merkezinde bulunan bütün ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Çalışma 2010-2011 eğitim-öğretim yılında yapılmıştır. Basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle belirlenen dört ilçe (Karakoçan, Alacakaya, Kovancılar, Palu) merkezindeki 20 ilköğretim okulunda 410 öğretmen görev yapmaktadır. Bu okulların altı, yedi ve sekizinci sınıflarında ise 6070 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu okullarda, ilköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği kapsamında oluşturulan kulüplerde görev alan 203 adet danışman öğretmen ve 192 adet öğrenci kulübü temsilcisi oluşturmaktadır. Sayının az olmasının nedeni, ilgili Yönetmelik gereği, okullarda kurulan her kulüp için bir danışman öğretmen ve bir

de öğrenci temsilcisi seçilmesidir. Öğretmen sayısının kulüp temsilcisinden fazla olmasının nedeni, bazı okullarda aynı öğretmenin birden fazla kulüpte danışman öğretmenlik görevi yapmış olmasıdır. Öğrenci sayısı ve danışman öğretmen sayısının belirlenmesinde ilgili Yönetmelik gereği, okullarda kurulmuş olan kulüplerin sayısı, her kulüpte tek danışman öğretmenin görev yapması ve her kulübün de tek öğrenci temsilcisinin olması gibi faktörler belirleyici olmuştur. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde Anderson'ın (1990), örneklem büyüklüğü belirleme formülü kullanılmış (Akt: Balcı, 2009: 92) ve. 05 tolerans düzeyine göre, 217 kişi olması gerektiği belirtilmiştir.

3.1.2. Veri Toplama Aracı (Data Collection Tools)

Araştırmanın verileri, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nde belirtilen görevler dikkate alınarak (MEB, 2008) hazırlanan ölçme aracı ile toplanmıştır. Ölçme araçlarında; "Hiçbir Zaman" (1), "Nadiren" (2), "Ara Sıra" (3), "Sık Sık" (4), "Her Zaman" (5) şeklinde cevaplanan danışman öğretmenler için sekiz, öğrenci kulübü temsilcileri için altı likert tipi maddeden oluşmaktadır. Ölçme araçlarının aralıkları 4/5=.80'dir. Araştırmada hata payı .05 olarak alınmıştır. Cevaplayıcıların ölçme araçlarından aldıkları toplam puan, kulüp çalışmalarına ilişkin algılarının düzeyini belirtmektedir. Danışman öğretmen ölçeğine ait verilerin KMO değeri .79, Bartlett değeri 366,590, df:28, p=.000'dır. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0.46 ile 0.65 arasında değişmektedir. En düşük faktör yük değeri 0.46 olduğundan diğer bir söyleyişle 0.45'in altında yük değeri olan madde olmadığından faktör analizi sonucunda her hangi bir maddenin çıkartılmasına gerek görülmemiştir (Faktör yük değeri ölçütü 0.45 alınmıştır). Faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür (Büyüköztürk, 2009:124). Danışman öğretmen ölçeğinin tamamının açıkladığı toplam varyans %52.858, Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise. 77'dir. Öğrenci kulübü temsilcisi ölçeğine ait verilerin KMO değeri. 78, Bartlett değeri 214,921, df:10, p=.000'dır. Ölçekte yer alan maddelerin birinci faktör analizi sonucunda faktör yük değerleri 0.35'in altında olan dördüncü madde ölçekten çıkartılarak tekrar faktör analizi yapılmış ve faktör yük değerlerinin, 38 ile 0.63 arasında olduğu görülmüştür. (Faktör yük değeri ölçütü 0.35 alınmıştır). Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel tekniktir (Büyüköztürk, 2009: 123). Öğrenci kulübü temsilcisi ölçeğinin tamamının açıkladığı toplam varyans %51.286, Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise .75'dir.

3.3.3. Verilerin Çözümü (Data Analysis)

Geliştirilen ölçekler üç bölümden oluşmaktadır. Her anketin birinci bölümünde çalışmaya katılan danışman öğretmenlerle öğrenci kulübü temsilcilerine ait kişisel bilgileri içeren sorular, ikinci bölümde ise danışman öğretmenlerin görevlerini içeren 8 madde ile öğrenci kulübü temsilcilerinin görevlerini içeren 5 madde yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise "başka görüşleriniz varsa lütfen yazınız" şeklinde yapılandırılmamış bir soru bulunmaktadır. Veriler, SPSS 16.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sorularının analizinde, kulüp çalışmalarının düzeyini belirlemek amacıyla frekans ve yüzdeler, aritmetik ortalamalar ve standart sapmaların yanı sıra farkı belirlemek için t testi ve Varyans Analizi (One-way ANOVA), Kruskal Wallis-H ve Mann Whitney U testleri yapılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde, araştırma bulgularına ilişkin elde edilen veriler, alt problemlere göre tablolaştırılmış ve yorumlanarak verilmiştir.

- **Danışman Öğretmenlerin Demografik Özellikleri İncelendiğinde:** Okullarda kurulan kulüp türüne ve sayısına göre danışman öğretmenlerin en çok "Kültür ve Edebiyat Kulübü'nde" görev yaptıkları (%14,3) saptanmıştır. Diğerleri sırasıyla, "Spor kulübü" (%10,8), "Sivil Savunma Kulübü" (%8,4), "Sağlık, Temizlik, Beslenme Kulübü" (%6,4), Satranç Kulübü(%5,9), Yeşilay Kulübü ve Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü'nde (%5,4), Çevreyi Koruma Kulübü ve Meslek Tanıtma Kulübü (%4,4),Demokrasi ve İnsan Hakları Kulübü (%3,9), Sosyal Yardım ve Dayanışma Kulübü (%3,4), Yayın ve İletişim Kulübü ve Yeşili Koruma Kulübü (%3), Resim kulübü (%2,5) ve Matematik Kulübü (%2)'dür. En az ise; Kızılay Kulübü, Halk Oyunları Kulübü, İzcilik Kulübü, Avrupa Birliği Projeleri Kulübü, Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü, Bilgisayar ve İnternet Kulübü, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Kulübü, Felsefe Kulübü, Müzik Kulübü ve Fotoğrafçılık Kulübünde (%1) görev yaptıkları saptanmıştır. Danışman öğretmenlerin %39,9'unun kadın ve %60,1'inin de erkek olduğu, %74,9'unun Sosyal Bilimler, %17,2'sinin Fen Bilimleri, %7,9'unun Görsel Sanatlar branşında olduğu; Kıdem değişkenine bakıldığında ise %36,9'unun 1-5 yıl, %20,2'sinin 6-10 yıl, %16,7'sinin 11-15 yıl, %13,3'ünün 16-20 yıl ve %12,8'inin de 21 yıl ve üstü kıdeme sahip oldukları saptanmıştır.
- **Kulüp Temsilcisi Öğrencilerin Demografik Özellikleri İncelendiğinde:** Okullarda kurulan kulüp türüne ve sayısına göre, kulüp temsilcisi öğrencilerin en çok "Kültür ve Edebiyat Kulübünde" görev yaptıkları (% 17,7)saptanmıştır. Diğerleri sırasıyla, "Spor kulübü" (%13,5), "Sivil Savunma Kulübü" (%8,9), "Yeşilay Kulübü" (%7,3), Satranç Kulübü ve Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü (%6,8), "Matematik kulübü" (%4,7), "Gezi inceleme kulübü" ve "Sağlık, Temizlik, Beslenme Kulübü'nde" (%4,2) "Demokrasi ve İnsan Hakları Kulübü" ve "Çevreyi Koruma Kulübü" (%3,1), "Yeşili Koruma Kulübü" (%2,6), "Meslek Tanıtma Kulübü", "Sosyal Yardım ve Dayanışma Kulübü" ve "Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü" (%2,1), "Bilinçli Tüketici Kulübü", "Yayın ve İletişim Kulübü" ve "Resim kulübü" (%1,6)'nde görev yapmaktadırlar. En az ise sırasıyla; "Kooperatif Kulübü", "Müzik Kulübü" ve Kızılay Kulübü (%1,0), "Felsefe Kulübü", "Fotoğrafçılık Kulübü", "Çocuk Hakları Kulübü", "Halk Oyunları Kulübü", "İzcilik Kulübü" ve "Avrupa Birliği Projeleri Kulübünde" (%0,5) görev yaptıkları ya da bu kulüpleri tercih ettikleri saptanmıştır. "Vatandaşlık ve İnsan Hakları Kulübünün" de kurulduğu, ancak öğrenci temsilcisinin olmadığı, saptanmıştır. Kulüp temsilcisi öğrencilerin %55,7'sinin kadın, %44,3'ünün de erkek olduğu, %26,0'sinin altıncı sınıf, %35,9'unun yedinci sınıf, %38,0'ının da sekizinci sınıfta olduğu ve ilköğretim okullarında toplam 29 türde öğrenci kulübünün kurulduğu görülmektedir.

Tablo 1. Each item on a scale and danışman öğretmenlerin görüşlerinin boyutlara göre standart sapma ve aritmetik ortalama sonuçları
(Table 1. Standard deviation and mean results by the sub-dimensions of advisors' opinions)

ÖLÇEK MADDELERİ	N:203	\bar{X}	SS
1.Madde		4,34	1,02
2. Madde		4,33	,74
3. Madde		4,43	,69
4. Madde		4,08	,98
5. Madde		4,33	,78
6.Madde		4,24	,94
7.Madde		4,34	,78
8.Madde		4,52	,68
BOYUTLAR	N:203	\bar{X}	SS
Öğretmen İstekliliği		4,41	,51
Öğretmen Sorumluluğu		4,25	,67

Tablo 1'de görüldüğü gibi, danışman öğretmenler, hem "öğretmen istekliliği" ($\bar{X}=4,41$) hem de "öğretmen sorumluluğu" ($\bar{X}=4,25$) boyutunu "her zaman" düzeyinde yaptıklarını belirtmektedirler. Danışman öğretmenlerin kulüp çalışmalarıyla ilgili görevlerini yaptıkları söylenebilir.

Tablo 2. Danışman öğretmenlerin görüşlerinin alt boyutlara göre cinsiyet değişkenine ilişkin istatistik sonuçları
(Table 2. Statistical results for advisors' opinions by gender variable according to sub dimensions)

BOYUTLAR	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p	Levene Testi P
Öğretmen İstekliliği	Kadın	81	4,43	,55	,561	,575	,596
	Erkek	122	4,39	,49	,441		
Öğretmen Sorumluluğu	Kadın	81	4,24	,79	-,116	,908	3,312 ,070
	Erkek	122	4,25	,58			

Tablo 2'de görüldüğü gibi Danışman öğretmenlerin, kulüp çalışmalarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algıları arasında da cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur. Kulüp üyeleri görevlerini "her zaman" düzeyinde yaptıklarını belirtmektedirler.

Tablo 3. Danışman öğretmenlerin görüşlerinin alt boyutlara göre branşlarına ilişkin farklılığı için tek yönlü varyans analizi sonuçları

(Table 3. One-way variance analysis results for the difference of advisors' opinions concerning their branches by sub dimensions)

	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kar. Ort.	F	p	FARK
1.Öğretmen İstekliliği Levene: ,486 p: ,616									
SosyalBil.	152	4,43	Gruplararası	,587	2	,294	1,096	,336	
Fen Bil.	35	4,29	Gruplariçi	53,584	200	,268			
Güzel San.	16	4,45	Toplam	54,172	202				
Toplam	203	4,41							
2.Öğretmen Sorumluluğu Levene:2,338 p: ,099									
SosyalBil.	152	4,31	Gruplararası	53,584	2	1,417	3,177	,044*	1-3
Fen Bil.	35	4,13	Gruplariçi	54,172	200	,446			
Güzel San.	16	3,92	Toplam	2,835	202				
Toplam	203	4,25							

*p<.05

Tablo 3'te görüldüğü gibi, danışman öğretmenlerin, kulüp çalışmalarına ilişkin algılarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. "öğretmen sorumluluğu" boyutunda anlamlı fark bulunmuştur [$F(2,200)=3.177, p<.05$]. LSD testine göre, bu fark sosyal bilgiler ile güzel sanatlar branşları arasındadır.

Tablo 4. Danışman öğretmenlerin görüşlerinin kıdemlerine göre farklılığı için Kruskal Wallis H testi sonuçları
(Table 4. Kruskal-Wallis H test results for advisors' opinions' difference by their seniority)

BOYUTLAR	KIDEM	N	\bar{x}	SS	Levene	p	Sd	x^2	P	Fark
1.Öğretmen İstekliliği	1-5 yıl	75	4,26	,56	,959	,431	-	-	-	1-3
	6-10 yıl	41	4,40	,49						
	11-15 yıl	34	4,61	,39						
	16-20 yıl	27	4,46	,51						
	21 yıl ve üstü	26	4,52	,44						
	Toplam	203	4,41	,51						
2.Öğretmen Sorumluluğu	1-5 yıl	75	3,99	,84	6,736	,000*	4	17,6	,001	1-3 - 1-5
	6-10 yıl	41	4,23	,60						
	11-15 yıl	34	4,55	,39						
	16-20 yıl	27	4,40	,47						
	21 yıl ve üstü	26	4,49	,33						
		203	4,25	,675						

* $p<.05$

Tablo 4'te görüldüğü gibi, danışman öğretmenlerin, kulüp çalışmalarına ilişkin algılarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA sonrası anlamlı bulunan farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçlarına bakıldığında, kıdeme bağlı olarak ortaya çıkan anlamlı farklılığın "Öğretmen istekliliği" ve "Öğretmen sorumluluğu" boyutlarında olduğu bulunmuştur.

Levene's testi sonucunda "Öğretmen sorumluluğu" boyutunda p değerinin anlamlı çıkması üzerine danışman öğretmenlerin kulüp çalışmalarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Bu testin sonucuna göre, danışman öğretmenlerin kıdemlerine göre, "öğretmen sorumluluğu" boyutundaki görevlerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algıları anlamlı bulunmuştur. Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Mann Whitney U testi, iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder (Büyüköztürk, 2009: 155).

Analizlerin sonucuna göre anlamlı farklılık olan gruplardan; 1-5 yıl kıdeme sahip danışman öğretmenlerin kulüp çalışmalarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algılarının (sıra ort.= 46,34, U= 625,500; z= -2,737; p=,006) 21 yıl ve üstü kıdeme sahip danışman öğretmenlere göre (sıra ort.= 64,44) daha düşük olduğu; 1-5 yıl kıdeme sahip danışman öğretmenlerin algılarının (sıra ort.= 47,59, U= 719,500; z= -3,570; p=,025) 16-20 yıl kıdeme sahip danışman öğretmenlere göre

(sıra ort.= 62,35) daha düşük olduğu; 1-5 yıl kıdeme sahip danışman öğretmenlerin algılarının (sıra ort.= 47,88, $U = 741,000$; $z = -3,524$; $p = ,000$) 11-15 yıl kıdeme sahip danışman öğretmenlere göre (sıra ort.= 70,71) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Kıdem arttıkça danışman öğretmenlerin görevlerini daha yüksek düzeyde yaptıkları görülmektedir.

Tablo 5. Danışman öğretmenlerin görüşlerinin kulüplere göre farklılığı için levene ve Kruskal Wallis H testi sonuçları
(Table 5. Levene and Kruskal-Wallis H test results for advisors' opinions' difference by clubs)

BOYUTLAR	N	\bar{X}	SS	Levene	p	Sd	x^2	P	Fark
1.Öğretmen İstekliliği	203	4,41	,51	2,221	,001*	28	26,271	,558	-
2.Öğretmen Sorumluluğu	203	4,25	,67	3,669	,000*	28	24,605	,649	-

Tabloda 5'te görüldüğü gibi, danışman öğretmenlerin kulüp çalışmalarına ilişkin algıları kulüp türleri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, maddelerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ya da bu maddelerin dağılımının homojen olduğu görülmüştür. Bunun üzerine Levene's testi ile maddelerin varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olmadığı saptanmıştır. Sonucu anlamlı bulunan farklılıkların kaynaklarını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçlarına bakıldığında, danışman öğretmenlerin görev yaptıkları kulüp türlerine göre anlamlı farklılığın ortaya çıkmadığı görülmüştür. Araştırma sonucuna göre 29 türde kulüp kurulduğu için bu kulüplerin tamamının ismi tabloda verilememiş, sadece her boyut için kulüplerin genel ortalamaları verilmiştir. Danışman öğretmenlerin kulüp çalışmalarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algılarının görev yaptıkları kulüp türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda elde edilen sıralar ortalaması puanlara göre, danışman öğretmenlerin kulüp türlerine göre kulüp çalışmalarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algıları farklılık göstermemektedir.

Tablo 6. Kulüp temsilcisi öğrencilerin görüşlerinin standart sapma ve aritmetik ortalama sonuçları

(Table 6. Standard deviation and arithmetic mean results of club representative students' opinions)

BOYUT	N	\bar{X}	SS
Kulüp Temsilcisi Öğrencilerin Görevleri	192	4,04	,80

Tablo 6'ya göre, kulüp temsilcisi öğrenciler, kulüplerle ilgili görevlerini ($\bar{X}=4,04$) "genellikle" düzeyinde yaptıklarını belirtmektedirler.

Tablo 7. Kulüp temsilcisi öğrencilerin algılarının cinsiyetlerine göre farklılığı için t- Testi ve Levene Testi sonuçları

(Table 7. T-Test and Levene Test results for difference of student club representatives' opinions by their gender)

BOYUT	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p	Levene Testi	P
Kulüp Temsilcisi Öğrencilerin Görevleri	Kadın	107	4,17	,75	2,523	,012	,930	,336
	Bay	85	3,88	,83				

Tablo 7'ye göre öğrenci kulübü temsilcilerinin algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği görülmektedir. Kadın öğrencilerin görevlerini, erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde yaptıkları görülmektedir.

Tablo 8. Kulüp temsilcisi öğrencilerin algılarının sınıflarına göre farklılığı için tek yönlü varyans analizi sonuçları
(Table 8. One-way variance analysis results for difference of club representative students' perceptions by their classes)

ANOVA Sonuçları						
BOYUT	Varyansın Kaynağı	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Kulüp Temsilcisi Öğrencilerin Görevleri	Gruplararası	2	1,171	,585	,900	,408
	Grup İçi	189	122,964	,651		
	Toplam	191	124,135			

P<0.05

Tabloda 8'de görüldüğü gibi, kulüp temsilcisi öğrencilerin, kulüplerle ilgili görevlerine ilişkin algılarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, anlamlı olmadığı saptanmıştır.

Tablo 9. Kulüp temsilcisi öğrencilerin algılarının sınıflarına göre farklılığı için tek yönlü varyans analizi sonuçları
(Table 9. One-way variance analysis results for difference of club representative students' perceptions by their classes)

BOYUT	Sınıflar	N	- X	SS	Levene		Fark
					F	p	
Kulüp Temsilcisi Öğrencilerin Görevleri	6.Sınıf	50	4,17	,79	,006	,994	-
	7.Sınıf	69	4,00	,78			
	8.Sınıf	73	3,99	,83			
	Toplam	192	4,04	,80			

Tabloda 9'da görüldüğü gibi, kulüp temsilcisi öğrencilerin kulüp çalışmalarına ilişkin algıları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrasında p değerinin anlamlı olmadığı saptanmıştır.

Tablo 10. Kulüp temsilcisi öğrencilerin algılarının kulüplere göre farklılığı için tek yönlü varyans analizi sonuçları
(Table 10. One-way variance analysis results for difference of club representative students' perceptions by clubs)

ANOVA Sonuçları						
BOYUT	Varyansın Kaynağı	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Kulüp Temsilcisi Öğrencilerin Görevleri	Gruplar Arası	26	19,972	,768	1,217	,229
	Grup İçi	166	104,163	,631		
	Toplam	192	124,135			

p<0.05

Tabloda 10'da görüldüğü gibi, kulüp temsilcisi öğrencilerin, kulüp türlerine göre çalışmalarına ilişkin algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen

tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, p değerinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür.

Tablo 11. Kulüp temsilcisi öğrencilerin algılarının kulüplere göre farklılığı için Kruskal Wallis-H testi sonuçları
(Table 11. One-way variance analysis results for difference of club representative students' perceptions by clubs)

MADDELER	N	\bar{X}	SS	Levene	p	Sd	x^2	P
Kulüp Temsilcisi Öğrencilerin Görevleri	192	4,04	,80	1,859	,011	26	27,736	,37

Tablo 11'de görüldüğü gibi, kulüp temsilcisi öğrencilerin kulüp çalışmalarına ilişkin algılarının kulüp türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası, Levene's testi ile maddelerin varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, boyutun p değerinin anlamlı olduğu saptanmıştır. Bunun üzerine kulüp temsilcilerinin kulüp çalışmalarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmış ve sonuçların anlamlı olmadığı görülmüştür.

Araştırmada yapılandırılmamış, "başka görüşleriniz varsa yazınız" şeklinde yöneltilen nitel türdeki soruya kulüp temsilcisi öğrencilerin 23 tanesinin cevap verdiği ve bu cevapların memnuniyet, şikayet ve öneri temalarında toplandığı görülmüştür. Memnuniyet teması ile ilgili olarak; kulüp temsilcilerinden üçü (%15,78), kulüp çalışmalarının öğrencilerin bilgilerini arttırma, gelişimlerine katkı sağlama ve çalışmaya sevk etme noktasında çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Örnek olarak "kulüp çalışmalarının çok önemli olduğunu, kulüp çalışmalarıyla okulda daha çok çalıştıklarını, kulüp çalışmalarının kendilerini geliştirdiğini ve çok yararlı" olduğunu söylemişlerdir. Kulüp temsilcilerinden diğer üçü (%15,78), "kulüplerinde yaptıkları çalışmalar sayesinde bilimsel araştırmalar yaptıklarını, özel günlerde etkinlikler yaptıklarını, bunları sergilediklerini ve arkadaşlarına anlatarak onlara bilgi verdiklerini" belirtmişlerdir. Örnek olarak, bazı sınıfların özel günler için yaptıkları resimleri sergiledikleri, kulüpte araştırma yaptıklarını ve arkadaşlarına anlattıklarını, kulübün bilimsellik içermesinden (fen ve teknoloji kulübü) ve canlıları tanıtmaktan dolayı öğrencilere önemli bilgiler verdiğini, öğrenci kulübü temsilcilerinden dördü ise (%21,05), kulüpleri ile ilgili diğer görevlerinden bahsederek bunlar hakkında memnuniyetliklerini belirtmişlerdir. Şikayet teması ile ilgili olarak; öğrenci kulübü temsilcilerinden beş tanesi (%26,31), kulüp üyelerinin verilen görevleri yerine getirmediğini ya da geç getirdiğini, bazı öğrencilerin ise buldukları kulüp çalışmalarına yeterince ciddiyet göstermediğini, bir tanesi (%5,2), kulüp çalışmalarında biraz daha az ödev verilmesi gerektiğini, iki tanesi (%10,4), kulüp çalışmalarında gerekli malzeme sıkıntısı yaşadıklarını ifade ederek kütüphanelerinin olmadığını belirtmişlerdir. Öneri teması ile ilgili olarak; öğrenci kulübü temsilcilerinden üç tanesi (%15,78), kulüplerinin bazı okul içi ve okul dışı faaliyetleri daha fazla katılımı gerçekleştirilmesi gerektiğini, ayrıca kulüplerde daha fazla öğrencinin fikrinin alınması gerektiğini ifade etmişlerdir. Örneğin, okul dışı yapılan gezilerin daha çok olmasını istedikleri, kendi kulüplerinin öğrenci sayısının az olduğunu ve daha fazla olması gerektiğini, öğrenci kulübü temsilcilerinden ikisi de (%10,4), kulüplerde yönetime katılımın daha çok olması, sekreter ve başkan yardımcılarının daha çok çalışması gerektiğini belirtmiştir.

Sosyal kulüp çalışmalarının gerçekleşme düzeyine yönelik nitel türdeki soruya danışman öğretmenlerin 22 tanesinin cevap verdiği ve bu cevapların memnuniyet, şikâyet ve öneri temalarında toplandığı görülmüştür. Memnuniyet teması ile ilgili olarak; bir danışman öğretmen (%5,2), sosyal kulüp çalışmaları ile öğrencilerin sosyal sorumluluk kazanabileceğini savunarak, bununla ilgili olarak düzenledikleri bir Darülaceze gezisi ile öğrencilerin sosyal sorumluluk bilincini kazanabildiklerini gözlemlediğini belirtmiştir. Diğer bir danışman öğretmen (%5,2), kulüp çalışmaları sayesinde öğrencilerin daha aktif hale getirebilmenin mümkün olduğunu, bir danışman öğretmen (%5,2), sosyal kulüp çalışmalarındaki toplum hizmeti çalışmalarının öğrenciler için faydalı olduğunu belirtmiştir. Başka bir danışman öğretmen ise (%5,2), sosyal kulüp çalışmaları sayesinde öğrencilerin işbirliği ve organize olma gibi yeteneklerinin geliştiğini ifade etmiştir. Şikâyet teması ile ilgili olarak; danışman öğretmenlerden dokuz (%47,36), kulüp çalışmalarının yürütülmesinde yeterli zamanın ve materyallerin bulunmaması yüzünden çalışmaların amacına ulaşamadığını, ayrıca kulüp çalışmalarından öğrencilerin yeterince bilgi sahibi olmadıklarını, örnek olarak, kulüp çalışmalarının amacına ulaşması halinde çok faydalı olacağını, ancak şu anki duruma göre öğretmenin yeterli zamanı bulamaması ve gerekli mekanın, araç ve gerecin olmaması yüzünden çalışmaların verimli olmadığını, kulüp çalışmalarının amacına uygun yapıldığını düşünmediğini ifade etmektedirler. Danışman öğretmenlerden birisi (%5,2), kulüp çalışmalarına okul idaresinin destek olmadığını, ikisi (%10,4), danışman öğretmene yönelik düzenlenen ankette sorulan sosyal etkinlikler kurulu hakkında ne kendisinin ne de diğer danışman öğretmenlerin haberdar olmadığını, örnek olarak, sosyal kulüpler kurulunun çalışması hakkında bilgi sahibi olmadığını ifade etmiştir. Öneri teması ile ilgili olarak; danışman öğretmenlerden bir kişi (%5,2), kulüp çalışmaları yerine sosyal faaliyet sınıflarının oluşturulmasını, bir kişi (%5,2), sosyal etkinlikler kurulunun daha aktif çalışması gerektiğini belirtmiştir. Diğer bir kişi (%5,2), kulüp rehber öğretmenlerinin kulüpteki öğrenciler tarafından tanınıyor olmasının çalışmalara olumlu yansıtacağını, bir kişi (%5,2), kulüp çalışmaları yerine egzersiz çalışmaları yapılmasının daha faydalı olabileceğini belirtmiştir. Başka bir kişi (%5,2), sosyal kulüp çalışmalarının sadece ikinci kademede olması gerektiğini, bir kişi de (%5,2), sosyal kulüp çalışmalarının verimli geçmediği düşüncesi ile bu çalışmaların kaldırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSIONS AND CONCLUSIONS)

Bu çalışmada "MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği"ne göre kurulan kulüp çalışmalarında görev yapan danışman öğretmenler ve kulüp temsilcisi öğrencilerin, kulüp çalışmalarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algıları, bu algılar arasındaki ilişkiler ve bazı değişkenler açısından fark olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Danışman öğretmenlerin görevlerini her iki boyutta da cinsiyet farklılığı olmadan her zaman düzeyinde yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Danışman öğretmen görüşlerine göre, sosyal bilgiler branşındaki danışman öğretmenlerin sorumluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Danışman öğretmenlerden 11-15 yıl ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin 1-5 yıl kıdeme sahip olanlara göre görevlerini daha yüksek düzeyde yaptıklarını belirlenmiştir. Danışman öğretmenlerin mesleki kıdemi arttıkça meslekle ilgili bilgi, beceri, deneyim, tutum ve farkındalıkları, onların meslekle ilgili görevlerini dolayısıyla

rollerini daha bilinçli yapmalarını sağlamaktadır. Penelope ve Comeaux da (1987) deneyimli ve deneyimsiz öğretmenler üzerinde yaptıkları araştırmalarında, deneyimli öğretmenlerin deneyimsizlere göre sınıf yönetimi ve öğretim etkinlikleri hakkında daha çok bilgiye sahip olduklarını ve bu nedenle problem durumlarında daha etkili davrandıklarını bulmuşlardır. Araştırmacılar, deneyimli öğretmenlerin başarısını, sahip oldukları öğretmenlikle ilgili şemaların zenginliği ile açıklamışlardır (Erden ve Akman, 1997: 152). Kıdem arttıkça danışman öğretmenlerin görevlerini daha yüksek düzeyde yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kulüp türlerine göre ise görevlerine gerçekleştirme düzeyleri aynıdır.

Kulüp temsilcisi öğrencilerin görevlerini genellikle yaptıkları ortaya çıkmıştır. Cinsiyetlerine göre ise, kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre görevlerini daha yüksek düzeyde yapmaktadırlar.

Sınıf değişkenine göre de, kulüp temsilcisi öğrencilerin görevlerini genellikle yaptıkları belirlenmiştir. Yalnızca, altıncı sınıftaki öğrencilerin yedinci ve sekizinci sınıflara göre görevlerini daha yüksek düzeyde yaptıkları anlaşılmıştır. Kulüp türlerine göre ise görevlerini genellikle yaptıkları ve aralarında fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Danışman öğretmenlerin görüşlerine göre ise, öğrencilerin sosyal sorumluluk kazanabildikleri, daha aktif hale gelebildikleri, öğrencilerin işbirliği ve organize olma yeteneklerinin geliştiği, ancak kulüp çalışmalarının yürütülmesinde yeterli zamanın ve materyalin bulunmadığı, çalışmaların amacına uygun ve verimli yapılmadığı, okul idaresinin destek olmadığı, sosyal etkinlikler hakkında bilgilerinin olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın yapıldığı ilköğretim okullarında 29 türde kulüp kurulmuştur. Bu kulüplerin bazıları bazı okullarda çok az sayıda kurulmuştur. Kulüp türleri okullara göre farklılık göstermektedir. Bazı kulüpler bazı okullarda hiç kurulmamıştır. Bazı kulüpler ise kurulduğu halde öğrenci temsilcisinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bu araştırmaya göre, danışman öğretmenlerin ve kulüp temsilcisi öğrencilerin, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nde belirtilen görevlerini "her zaman" ve "sık sık" düzeyinde gerçekleştirdiklerini düşünmektedirler. Ancak buna rağmen; Yapılandırılmamış olarak hazırlanan soruya verilen cevapların analizine göre, kulüp temsilcisi öğrenciler; kulüp çalışmalarının bilgilerini artırdığı, gelişimlerine katkı sağladığı ve çalışmaya sevk ettiği görüşündedirler. Yine öğrenciler, kulüplerinde yaptıkları çalışmalar sayesinde bilimsel araştırmalar yaptıkları, özel günlerde etkinlikler yaptıkları, bunları sergiledikleri görüşündedirler. Ancak öğrencilerin kulüp çalışması ile ilgili görevleri ya yapmadıkları ya da geç yaptıkları, çalışmalarını ciddiye almadıkları, malzeme sıkıntısı çektikleri, öğrencilerin fikrinin alınmadığı, daha çok çalışılması ve daha çok gezi yapılması gerektiği görüşündedirler. Danışman öğretmenler ise, oranlar değişmekle birlikte, kulüp çalışmalarına okul idaresinin destek olmadığı, sosyal etkinlikler kurulu ya da sosyal kulüpler kurulunun (öğretmenler bu isimle biliyor) çalışması hakkında danışman öğretmenlerin haberdar olmadığı görüşündedirler. Yine danışman öğretmenler, kulüp çalışmalarını yerine sosyal faaliyet sınıflarının oluşturulması, sosyal etkinlikler kurulunun daha aktif çalışması gerektiği, kulüp rehber öğretmenlerin kulüpteki öğrencileri yeterince tanımadığı, sosyal kulüp çalışmalarının sadece altı, yedi ve sekizinci sınıflarda olması gerektiği, sosyal kulüp çalışmalarının verimli geçmediği görüşündedirler.

Karslı (2006)'nın yapmış olduğu tez çalışmasının sonucuna göre, ilköğretim okullarında eğitici çalışmaların, amaçlarına orta derecede ulaştığı, yapılan analiz sonucunda tüm deneklerin görüşleri arasında

fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu araştırmanın, deneklerin görüşleri arasında fark bulunmadığı sonucu yazar'ın araştırma sonuçlarını desteklerken, çalışmaların amaçlarına orta derecede ulaştığı sonucu, yazar'ın yaptığı çalışmadaki danışman öğretmen ve öğrenci kulübü temsilcilerinin algularını desteklememektedir.

Yiğit (2008) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin kulüp ilkelerini uygulama durumlarında cinsiyetlerine, kıdemlerine, branşlarına ve danışmanı oldukları kulüp türüne göre herhangi bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre kulüp ilkelerini uygulama durumları incelendiğinde; öğrencilerin kulüp ilkelerini uygulama durumları cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine ve kulüp türlerine göre farklılaşmamaktadır. Öğretmen ve öğrencilerin öğrenci kulüpleri uygulaması ile ilgili karşılaştıkları sorunların bazıları şunlardır: 1) Zaman yetersizliği ve fiziksel yetersizlikler. 2. Öğretmen ve öğrencilerin öğrenci kulübü uygulaması ile ilgili yeterince bilgilendirilememesi. 3. Öğrencilere rehberlik yapılmaması ve yönlendirilmemesi, çalışmaların uygulamaya yeterince yansıtılmaması. Öğrenci kulüplerinin planlanması, yürütülmesi ve denetlenmesinden sorumlu sosyal etkinlikler kurulunun görev yaptığı, ancak, araştırma sonuçlarına göre bu kurulun tam olarak işletilmediği söylenebilir. Bu sonuçlar yazar tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Kılıçaslan (2009) öğretmenlerin kulüp çalışmalarına ilişkin tutumları adlı araştırmasının birçok değişkeni yazar tarafından yapılan araştırmanın değişkenleri ile örtüşmemektedir. Ancak kulüp çalışmalarına yönelik öğretmen tutumlarının cinsiyet ve branş değişkenine göre değişmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar da yazar tarafından yapılan araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir.

Eroğlu (2008)'nin yapmış olduğu araştırma sonuçları şunlardır. 1. Kulüp rehber öğretmenlerinin çoğu, öğretmenlerin sosyal kulüpler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmektedirler. 2. Kulüp yöneticisi olan öğrencilerin büyük çoğunluğu, öğrencilerin kulüp çalışmalarını önemsemediğini belirtmektedirler. 3. Kulüp rehber öğretmenlerinin çoğu, öğretmenlerin kulüp çalışmalarına zaman ayırmak istemediklerini belirtmektedir. 4. Kulüp çalışmaları, çalışmalara ayrılan süre içinde planlanır ve etkinlikler de öğrencilere ve öğretmenlere uygun ders dışındaki zamanlarda yapılırsa, zaman yetersizliği sorununun giderilebileceği belirtilmektedir. 5. Öğrencilerin çoğu, kulüp çalışmalarında tüm öğrencilerin etkin olması gerekirken sadece birkaç öğrencinin etkin olduğunu belirtmektedir. 6. Kulüp rehber öğretmenleri ve kulüp yöneticisi olan öğrencilerin çoğu, okulun olanaklarının kulüp çalışmalarını yürütmek için yeterli olmadığını, öğretmenler ve öğrencilerin kulüpler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, öğretmenler ve öğrencilerin, kulüp çalışmalarını yeterince önemsemediklerini belirtmektedir. Bu sonuçlar yazar tarafından yapılan bu çalışmanın sonuçlarını büyük ölçüde desteklemektedir.

Ulucan, Ünsever ve Kırnık (2010) tarafından yapılan araştırma sonuçları da şunlardır: 1. Öğrencilerin, sosyal kulüplerde kendilerini ifade edecek daha fazla imkân ve ortam bulabildikleri, bu durumun, öğrencilere öz güven sağladığı, 2. Öğrencilerin, kulüp çalışmalarıyla, isteklerinin farkına vararak derinlemesine araştırma ve inceleme yaptıkları ve kulüplerin bu isteklerini artırdığı, 3. Sosyal kulüp çalışmalarını yürüten kulüp rehber öğretmenlerine gerekli hizmet içi seminerlerin verilerek bu faaliyetlerin öneminin vurgulanması gerektiği, 4. Etkinliklerin farklı nedenlerle yeterince uygulanmadığı, gerek öğretmenlerden gerekse okuldan yeterli desteği görmediği ortaya çıkmıştır. Bu araştırma ile ilgili olarak yukarıda verilen sonuçların

yazar tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarını destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

5. ÖNERİLER (RECOMMENDATIONS)

- Kulüplerle ilgili yapılacak çalışmalarda kulüp üyesi öğrencilerin de görüşleri alınabilir.
- Okullarda ilgili Yönetmelikte belirtilen kulüplerin yanı sıra, okulun olanakları, koşulları, öğrencilerin ilgileri ve ihtiyaçları da dikkate alınarak farklı kulüplerin kurulmasına önem verilebilir.
- Bazı okullarda, sadece bazı kulüplerin kurulması yerine, değişik kulüplerin kurulması, öğretmen ve öğrencilerin istekleri de dikkate alınarak sağlanabilir.
- Kulüp danışmanlığı yapacak öğretmenlere öğrenci kulüpleri uygulaması ile ilgili mevzuat doğrultusunda hizmet içi eğitim verilmesi gerekmektedir.
- Öğrenci kulübü etkinliklerinin gerçekleştirilebilmesi için zaman sorununun giderilmesi gerekmektedir.
- Öğrenci kulüplerinin işleyişi ile ilgili denetimlerin artırılması gerekmektedir.
- Öğrencilerin öğrenci kulüpleri ile ilgili öğretmenler ve okul idaresi tarafından daha fazla bilgilendirilmeleri ve yönlendirilmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

1. Balcı, A., (2009). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler. Pegem Akademi 7, Baskı. Ankara.
2. Binbaşıoğlu, C., (2000). Ailede ve Okulda Eğitim Sorunları. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
3. Binbaşıoğlu, C., (2000). Okulda Ders Dışı Etkinlikler. MEB Öğretmen Kitapları Dizisi. İstanbul. Milli Eğitim Basımevi.
4. Büyükoztürk, Ş., (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (4.Baskı)... Ankara: Pegem Akademi.
5. Canbay, A., (2007). İlköğretim Okullarında Sosyal Etkinlikler ve Müzik Kulübünün Önemi. Milli Eğitim Dergisi. 174,162-170.
6. Erden, M. ve Akman, Y., (1997). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
7. Eroğlu, E., (2008). İlköğretim Okullarındaki Sosyal Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
8. Hesapçıoğlu, M., (1994). İnsan Kaynakları Yönetimi ve Ekonomisi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
9. Jenkins, L., (1998). Sınıflarda Öğrenmenin İyileştirilmesi. KalDer Yayınları No:18 İstanbul: Rota Yayın Yapım Tanıtım Ticaret Ltd. Şti.
10. Karasar, N., (1991). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Kavramlar, İlkeler, Teknikler (4. Basım). Ankara: Bahçelievler.
11. Karslı, S., (2006). İlköğretim Okullarında Sosyal Kulüp Çalışmalarının Öğrencilerin Yöneticilik Niteliklerinin Gelişmesine Katkısı. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
12. Kılıçaslan, T., (2009). Öğretmenlerin Eğitimci Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

13. Köse, E., (2003). "Erzurum İlindeki İlköğretim Okullarında Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Altyapı Olanakları ile ilgili Bir Ön Araştırma", Erzurum: Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. Eğitim Bilimleri Özel Sayısı, Sayı:7,205-214.
14. MEB, (2005). İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği. R.G.25699. T.D.2569.
15. Özer, N. ve Dönmez, B., (2007). Okul Güvenliğine İlişkin Kurumsal Etkenler ve Alınabilecek Önlemler. *Milli Eğitim Dergisi*. 173, 297-309.
16. Şahin, Ç., (1995). İlköğretim Okullarında Eğitimci Çalışmaların Değerlendirilmesi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
17. Ulucan, M., Yaprak, K.Ü. ve Kırnık, D., (2010). Öğrencilerin Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumları. Elazığ: 9. Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010), , s. 574-582
18. Varış, F., (1988). Eğitimde Program Geliştirme, Teori ve Teknikler. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No:157.
19. Yiğit, N., (2008). Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Öğrenci Kulüplerinin Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi.